

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Saksbehandler: Jens Christian Holm

Telefon: 41649170

Seksjon: Fiskeridirektøren

Vår referanse: 16/8676

Deres referanse: 15/4396

Vår dato: 21.09.2016

Deres dato:

Att:

FORSLAG TIL REGELVERK FOR Å IMPLEMENTERE NYTT SYSTEM FOR KAPASITETSJUSTERINGER I LAKSE- OG ØRRETOPPDRETT FISKERIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR

Vi viser til departementets brev av 24. juni 2016.

Omlegging av forvaltningen av norsk oppdrettsnæring til et system basert på miljøeffektutløste handlingsregler i produksjonsområder vil være vesentlig for utviklingen av norsk havbruksnæring.

Innledningsvis vil Fiskeridirektoratet understreke at forslaget vil være regulerende – og dermed også inngripende overfor næringen. Det møter en dynamisk næring som har tilpasset seg det nåværende reguleringsregimet. Næringen har videre en uttalt forventning om vekst og økt forutsigbarhet. Høringsforslaget prøver å balansere regulerings hensikt og effektivitet opp mot næringens behov for fleksibilitet og forutsigbarhet. Enkelte av de grepene som er foreslått for å sikre denne fleksibiliteten, vil stå i fare for å svekke deler av gevinsten med reguleringen. Dette gir en vesentlig risiko for å uthule ordningen. Vi kommer tilbake til dette senere i høringssvaret.

Både grunnlaget for og effektene av reguleringene i det nye systemet må måles og dokumenteres. Dette må gjøres med tilstrekkelig kvalitet og transparens. Vi ser at dette så langt ikke er fullt ut på plass, men det er heller ikke å forvente. Systemet legger opp til at en rekke forvaltningsmessige handlinger skal gjennomføres synkront og på samme måte. Dette skal skje samtidig med at systemet skal forbedres. Det må derfor lages ordninger som er både rasjonelle og hensiktsmessige.

For at det nye systemet skal lykkes må det settes av nok tid og ressurser til innføring, drift og forbedring. Det må også brukes nok tid og ressurser for å dokumentere og kommunisere grunnlaget for reguleringen («trafikklyset») for å sikre at beslutningen (vekst/frys/reduksjon) som treffes i handlingsregelen får en tilstrekkelig autoritet. I

den forbindelse mener direktoratet at det ligger betydelige muligheter ved å legge til rette for å oppnå godt samarbeid aktørene imellom innenfor det enkelte produksjonsområde. Det vil derfor være viktig å vektlegge kommunikasjon og informasjon om miljøtilstand, og å utvikle ulike former for premiering av godt samarbeid.

Fiskeridirektoratet og Mattilsynet har gitt departementet råd om hvordan regelverket for nyordningen bør være. Departementet har i høringsdokumentet avveket disse rådene på enkelte men vesentlige punkt. Vi vil derfor ha spesiell oppmerksomhet på disse i høringssvarets detaljerte del (under) som følger høringsdokumentets inndeling.

Forslaget om 12 produksjonsområder (høringsdokumentet kapittel 3)

Vi støtter departementets forslag. Det er avgjørende at naturvitenskapelige vurderinger legges til grunn for grensesettingen, selv om dette kan gi administrative utfordringer. Som et premiss for arbeidet med områdeforslaget fikk Havforskningsinstituttet antydning et omtrentlig antall produksjonsområder som forslaget skulle ende opp med. Ved å øke antallet (f. eks. å doble det), vil det være færre aktører i hvert område, og den enkelte vil ha større muligheter gjennom god drift til å påvirke egen vekstmulighet. Samtidig vil det gi mindre fleksibilitet fordi aktiviteten i utgangspunktet er avgrenset i et lite geografisk område. Videre vil det antagelig være vanskelig å finne funksjonelle grenser mellom områdene (som gir lav utveksling av lakseluslarver), jo flere områder man ønsker å ha. Ved å ha færre produksjonsområder enn det foreslåtte vil den enkelte aktør i mindre grad kunne påvirke egen vekstmulighet, samtidig som fleksibiliteten øker. Antagelig innebærer antallet som er valgt et godt kompromiss, riktignok ut fra dagens næringsstruktur.

Produksjonsområdene foreslås å omfatte et areal som strekker seg 30 nautiske mil ut fra grunnlinjen til og med område 6 og 20 nautiske mil for områdene 7-12. De dekker således også et område som ikke omfattes av kommunenes rett til å planlegge i sjø etter plan- og bygningsloven. Det kan tenkes at det i framtiden vil bli søkt om lokaliteter som ligger utenfor plan- og bygningslovens virkeområde (det vil si i området mellom 1 og 30-20 nautiske mil utenfor grunnlinjen). Vi vil derfor komme tilbake til departementet med et forslag til hvordan slike søknader bør behandles. Det er også verdt å merke seg at lokaliteter plassert så langt til havs, kan tenkes å påvirke det faglige grunnlaget nettopp for den foreslåtte avgrensingen ut mot åpent hav.

Departementet foreslår flytting av fem konkrete anlegg i nærheten av Sollsviksundet på grensen mellom de foreslåtte produksjonsområdene 2 og 3. Utvekslingen av lakseluslarver blir relativt stor her, dette henger dels sammen med strømforholdene men også at det ligger flere anlegg tett ved denne grensen. Vi støtter forslaget om at

disse lokalitetene¹ fraflyttes, men ser at det samtidig kan være problematisk for de to selskapene å finne alternative lokaliteter. Hordaland er det mest oppdrettstette fylket i landet, slik at det er ikke uventet at en slik problemstilling oppstår her, men den kan også bli mest utfordrende å løse i dette området. For å sikre at dette kan gjøres på best mulig måte må det gis tilstrekkelig handlingsrom for en slik prosess, og vi forutsetter at direktoratet får en rolle i dette arbeidet.

Skjerstadjorden i Nordland er i forslaget foreslått som et geografisk unntak. Dette var i sin tid et premiss i regelverksbestillingen til Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, og det kan stilles spørsmål ved hvor praktikabelt dette er. Vi oppfatter at bakgrunnen for at dette området skal gis unntaksstatus er en spesielt lav forekomst av lakselus. Kanskje med ett unntak så har ikke lakselus ført til behandling på lokalitetene i området siden årtusenskiftet. Tillatelser utelukkende lokalisert i Skjerstadjorden vil trolig kunne oppfylle kravene for unntak, men det er nok departementets oppfatning at de trolig vil oppfylle kravene med stor sannsynlighet også framover. Og at det derfor vil være unødig byrdefullt vedvarende å måtte dokumentere at man oppfyller kravene. Samtidig er det en erfaring at lakselus vil kunne kolonisere «nye» områder, og at det er en risiko for at dette også ville kunne skje her. Mattilsynet må, hvis området skal være unntatt, være sikret tilstrekkelig overvåkning for å kunne være sikker på at forutsetningene for unntaket hele tiden er tilstede.

Forvaltningen av oppdrett i Skjerstadjorden har vært preget av lokale interessekonflikter og ulike vurderinger hos forvaltningsetatene. Det vil nok også i en slik sammenheng være delte meninger om hvor hensiktsmessig det vil være å innføre et unntak for akkurat dette området. Gitt at det innføres flere indikatorer i systemet så vil grunnlaget for det geografiske unntaket måtte vurderes på nytt.

Fiskeridirektoratet vil samtidig peke på at vi er usikre på hvordan unntaket skal praktiseres i forhold til andre aktører og området utenfor. Skal det være mulig for andre enn de selskapene som allerede er etablert i området å etablere seg i Skjerstadjorden? Sagt på en annen måte, skal Skjerstadjorden forvaltes som et eget produksjonsområde men med tilbud om 6% vekst annethvert år? Avhengig av hvordan departementet ser for seg et unntaksområde rent forvaltningsmessig, så må det gjøres avklaringer i regelverket.

Ut fra en samlet vurdering anbefaler vi ikke at Skjerstadjorden defineres som et eget geografisk unntaksområde i forskriften.

For direktoratets egen del synes ikke de foreslåtte produksjonsområdene å gi vesentlige utfordringer i seg selv. Vi har i utgangspunktet tenkt at det vil være hensiktsmessig å tilordne ansvaret for oppfølgingen i det enkelte produksjonsområde uoppdelt til en av direktoratets regioner. Det er i den forbindelse pekt på at annen

¹ I følge våre opplysninger er én av disse fem lokalitetstillatelsene slettet, slik at det dreier seg om fire lokaliteter.

havbruksforvaltning følger de gamle regionene, noe som kan skape både uklarhet og kanskje også uforutsette problemstillinger. For eksempel kan vedtak i lys av uakseptabel miljøtilstand på en lokalitet bli foretatt av en region som ikke er den samme som følger opp handlingsregelen i produksjonsområdet. Fylkeskommunene vil måtte hensynta produksjonsområdegrensene i sin tildeling av lokaliteter, men trenger trolig ikke å ta tilsvarende grep slik som rolledelingen ligger i departementets forslag.

Innplassering i produksjonsområder (høringsdokumentet kapittel 4)

Vi støtter i all hovedsak departementets forslag. Vi antar det ikke er formålstjenlig ved innføringen å gi anledning til å etablere seg i et produksjonsområde hvor selskapet ikke hadde drift ved skjæringsdato.

Forslaget § 5 andre ledd gir Fiskeridirektoratet hjemmel til å innplassere tillatelsen dersom innehaver har meldt inn tillatelsen i et bestemt produksjonsområde innen fristen. Ordlyden («...foretar Fiskeridirektoratet innplassering i det produksjonsområdet hvor største del av tillatelsen benyttes») kan gi en utfordring dersom det er stående biomasse som skal legges til grunn, all den tid selskapene ikke rapporterer på den enkelte tillatelse. Det kan tenkes at selskapene har en klar forestilling av dette likevel, og således ikke foretar en innmelding.

Rent praktisk ser vi for oss at dette løses ved at vi plasserer tillatelsen i det produksjonsområdet hvor flest antall lokaliteter knyttet til tillatelsen ligger. Hvis tillatelsen er knyttet til et likt antall lokaliteter i flere produksjonsområder står direktoratet fritt. Vi foreslår å gjøre regelen mer presis ved å endre den omtalte setningsdelen til

«...foretar Fiskeridirektoratet innplassering i det produksjonsområdet hvor det største antallet av lokalitetene knyttet til tillatelsen ligger. Dersom tillatelsen er knyttet til et likt antall lokaliteter i flere produksjonsområder, velger direktoratet blant disse produksjonsområdene.»

Justering av kapasitet (høringsdokumentet kapittel 5)

Det vil være avgjørende at det er størst mulig forutsigbarhet når miljøtilstanden i området er klarlagt (det vil si når fargen på «trafikklyset» foreligger for den aktuelle måleperioden). Så langt er det lagt opp til at det er effekter av lakselus på vill sjøgående laksefisk som skal være miljøindikator.

Forslaget til forskriftsbestemmelse (§ 8) legger opp til at departementet både skal vurdere om miljøtilstanden er akseptabel, moderat eller uakseptabel, og deretter vurdere om produksjonskapasiteten skal justeres.

Vi mener at dette er uheldig, blant annet fordi ulike begreper brukes om hverandre. Hva som er grensene for de ulike kategorier miljøtilstand, om denne er akseptabel, moderat eller uakseptabel, bør foreligge som et utgangspunkt for ordningen og ikke justeres i forbindelse med vurderingene hvert annet år. Stortingsmeldingen kommuniserer tydelige grenseverdier for lakselusindikatoren (Tabell 10.1 side 60), basert på Kgl. Res. om kvalitetsnorm for villaks. Dersom det mot formodning ikke skal være sammenfall mellom lav risiko/påvirkning (jfr nevnte tabell) og akseptabel miljøtilstand, mellom moderat miljøtilstand og moderat påvirkning og til slutt høy risiko/påvirkning og uakseptabel miljøtilstand, så må dette kommuniseres på forhånd, f. eks. når forskriften fastsettes. I så tilfelle bør det spesifiseres hva som definerer grensene, f.eks. uakseptabel tilstand og/eller risiko.

Dersom det skal være et sammenfall mellom grensene i Kgl. Res. og grensene mellom ulike miljøtilstand, så stiller vi spørsmål om hva en ytterligere vurdering av risiko når overvåkningsresultatet foreligger skal inneholde. At det må foreligge en egnet ordning for å vurdere samlet belastning når denne eventuelt skal baseres på flere indikatorer er en annen sak.

Når miljøtilstanden i et produksjonsområde er klarlagt, vil det være naturlig at departementet vurderer om kapasiteten skal justeres eller ikke. I denne vurderingen vil det være et skjønnsrom for hvordan en konstatert eller estimert miljøtilstand eller risiko skal håndteres, hvor også andre hensyn kan trekkes inn. Det vil også være mulig å ta hensyn til hvor usikker miljøindikatoren utfall er.

Vi mener ordningen vil være tjent med at ordlyden i forslaget til § 8 bringes mer i samsvar med punktene 1 til 6 i høringsdokumentet side 29 og at ansvar for fastsetting av nivå for akseptabel risiko, måling av risiko og håndtering av risiko holdes tydelig adskilt. Vi vil også av samme grunner tilrå at de forvaltningsorgan som håndterer risiko (og ikke de instituttene som overvåker risiko) skal gi råd til departementet hvordan risiko skal håndteres som en del av prosessen (jfr punkt 4).

Vi anbefaler at § 8 endres i hht dette.

Forslagene til §§ 9-11 støttes i hovedsak av direktoratet.

Vi vil likevel peke på at vesentlig usikker tilstands- eller risikovurdering kan forekomme, og at det vil være en fordel å skape forutsigbarhet for hvordan slik risiko håndteres.

Til forslaget § 11 annet ledd siste setning så kan det med fordel tydeliggjøres hvilken pris som skal gjelde for evt økning i tillatelser til utviklingsformål.

Til forslaget § 13 så må ordlyden i første setning endres fra «endres» til «økes». Dersom kapasiteten skal nedjusteres så vil ikke dette utgjøre 6%, men tilnærmet 5,66%, dersom en senere økning på 6% skal bringe kapasiteten opp igjen til opprinnelig nivå. Departementet må, dersom det skal være en mulighet å justere ned uten en foregående oppjustering, spesifisere prosentverdien for denne nedjusteringen i forskriftsbestemmelsen. All annen nedjustering vil være å ta kapasiteten ned til nivået før forrige oppjustering, og da vil det ikke være nødvendig å operere med en prosentverdi for dette.

I forslaget til paragraf 13 er det for øvrig referert til § 10 andre ledd (som ikke finnes), det menes antagelig § 9 annet ledd.

Produksjonsområder og fleksibilitet (høringsdokumentet kapittel 6)

Det er en grunnleggende spenning mellom ordningens prinsipp på den ene siden og behovet for fleksibilitet på den andre siden. Ordningen er basert på å regulere vekst på grunnlag av direkte overvåkning eller estimering av effekt av lakselusmitte på vill anadrom laksefisk. Effekten i et produksjonsområde antas å være proporsjonal med den stående biomassen i det samme området sammen med antall reproduserende hunnlus på hver fisk(emengde). Selv uten fleksibilitet vil effekten variere vesentlig gjennom viktige perioder av året, både fordi mengden oppdrettsfisk vil variere, fiskens egenskaper og lakselusvekst og formering endres også. Videre vil transporten av lakseluslarver variere.

Innføres fleksibilitetsordninger som medvirker til en ytterligere svekkelse av sammenhengen mellom effekt på vill laksefisk og mengde verter i oppdrettsanleggene, så svekkes også selve ordningen og dens autoritet som forvaltningsredskap. Samtidig vil en viss fleksibilitet for den enkelte aktør være nødvendig av flere grunner. Det er innført ordninger som gir ekstra fleksibilitet for å premiere næringspolitiske mål som ikke er direkte miljørelaterte (interregionalt biomassetak), men som likevel støtter opp under ordningens overordnede mål (vekst i oppdrettsnæringen). Det må derfor velges fleksibilitetsordninger som minst mulig grad uthuler selve ordningen. Å velge ordninger som gir noen selskaper fleksibilitet vil dessuten kunne gå på bekostning av andre selskaper som ikke har lokaliteter for å kunne få tilsvarende fleksibilitet.

Departementets høringsforslag legger opp til at ordningene med **selskaps- og konsernbiomasse** skal videreføres. Slik forslagene samlet fremstår er det etter direktoratets oppfatning nødvendig å presisere i regelverket at tillatelser som kommer inn under unntaksreglene hverken kan inngå i selskaps- og konsernbiomasser, ei heller typen interregionale biomassetak. Dette fordi de har unntak begrunnet i spesielle forhold på bestemte lokaliteter eller i definerte områder. Vi anbefaler at dette presiseres i regelverket.

I forslagene knyttet til fleksibilitet anbefalte Mattilsynet og Fiskeridirektoratet at **interregional fleksibilitet bare kunne tillates benyttet inn i områder hvor det er tilbudt vekst**. Departementet har ikke fulgt denne tilrådingen i sitt høringsutkast, og synes ikke å drøfte denne problemstillingen. Dersom et selskap skal kunne benytte ledig kapasitet i et område hvor det ikke er tillatt vekst, så vil dette uthule ordningen. Tillates dette, vil fleksibiliteten øke lakselustringen i et område hvor risiko tilsier at det ikke må skje. Det vil samtidig være demotiverende for forbedring hos de aktørene som allerede ligger i området som har fått begrensninger. Vi er usikre på meningsinnholdet og konsekvensen av de to siste avsnittene i høringsdokumentet side 38. Det vil slik vi ser det ikke være tilstrekkelig at forvaltningen kan gripe inn overfor enkeltaktører som ikke har tilstrekkelig kontroll med sine miljøeffekter for å håndtere denne utfordringen².

Vi kan ikke se at departementets forslag her er i tråd med hovedprinsippet for reguleringen. Fleksibilitet må bare kunne tillates benyttet slik at merkapasitet utnyttes i produksjonsområder hvor vekst er tilbudt.

Under forutsetningen gitt over, støtter direktoratet departementets forslag om videreføring av dagens ordning med interregionalt biomassetak (jfr forslaget til akvakulturforskriften § 48b). Vi forutsetter at samtlige tillatelser som ønskes videreført i ny ordning må behandles på nytt, tilsvarende må skje for midlertidige interregionale biomassetak gitt som en følge av pålagt utslakting grunnet sykdom.

Departementet har i tillegg foreslått to ordninger for **ytterligere fleksibilitet**. Fiskeridirektoratet vil frarå begge, men med ulike begrunnelser. Frarådingene gjelder selv om departementet bare vil tillate merkapasitet frigjort i fleksibilitetsordningene benyttet i produksjonsområder hvor vekst er tilbudt.

Det ene forslaget innebærer lettelse i kravet om bearbeiding for å få innvilget et mindre interregionalt biomassetak. Gjennomføres dette vil det være to utgaver av den samme ordningen, noe som ikke vil være i tråd med målet om en enkel forvattning. Videre er det vanskelig å vurdere om en slik «lettversjon» vil gi økt bearbeiding samlet sett. Gitt det generelle hensynet til best mulig presisjon for handlingsregelen i produksjonsområder og det spesielle formålet om økt bearbeiding, vil vi tilrå at det kun gjennomføres én utgave av interregionalt biomassetak. Det å ha begrenset med fleksibilitetsmuligheter og samtidig å ha en ordning som stiller et vesentlig krav (minimum 25% bearbeiding) som gir en vesentlig oppside (fleksibilitet innenfor tre produksjonsområder), vil gi den beste virkningen både totalt sett og for ønsket om større verdiskapning i Norge i form av bearbeiding. Fiskeridirektoratet vil derfor tilrå at forslaget til § 48b fastsettes, men

² Det vil fortsatt være nødvendig at femte ledd i forslaget til ny § 48b i Akvakulturdriftsforskriften fastsettes, fordi det har relevans for utnyttelsen i områder hvor det er tilbudt vekst.

med anførselene over. Tilsvarende frarår vi departementets forslag (Alternativ 1) om lettelse i kravet for å få interregionalt biomassetak.

For øvrig brukes begrepet «interregionalt biomassetak» i forslaget til § 48a uten at det her foreligger et krav om videreforedling. I forslaget § 48b, 1. ledd brukes kun begrepet «felles biomassetak mellom produksjonsområder» og her er videreforedling et vilkår. I forslaget § 48, 6. ledd brukes igjen begrepet «interregionalt biomassetak» for sykdomstilfeller. Frem til nå har interregionalt biomassetak vært knyttet til krav om videreforedling. Dersom begrepet skal videreføres foreslår vi at det avgrenses til tilfeller hvor videreforedling er et krav. Dette er en innarbeidet forståelse.

Alternativt vil vi foreslå at ordningen med interregionalt biomassetak begrunnet i bearbeiding gies et kortnavn som er i tråd med ordningen og dens hensikt (f eks «foredlingsfordel»). Regionbegrepet er uansett misvisende etter omleggingen til produksjonsområder

Departementet har som et alternativ 2 (forslaget § 48a) foreslått en generell adgang til å kunne innvilge innehaver anledning til å utnytte tillatelser av same type, samme formål og samme art, i et felles biomassetak i to produksjonsområder. Dagens ordning i laksetildelingsforskriften § 33, som også foreslås videreført, må sees i sammenheng med dette. Direktoratet ser at det er gode grunner for å gi en fleksibilitet der hvor produksjonsområdenes grenser slår særlig urimelig ut, og støtter derfor videreføring av § 33 2. ledd slik som departementet foreslår.

Forslaget til ny § 48a har en annen begrunnelse og inneholder en rekke uklarheter. For det første er argumentene gitt i høringsdokumentet side 41 (lite byråkrati og større forutsigbarhet) i motstrid med at forslaget til regel bruker formuleringen «kan innvilges». Ordningen vil medføre en vesentlig belastning ifm utarbeidelse og behandling av søknadene, med mindre alle som omtales i bestemmelsen skal kunne innvilges denne fleksibiliteten. Hvis så er tilfelle så oppstår det en rekke problemstillinger knyttet til hvordan ordningen eventuelt skal kunne praktiseres. Et produksjonsområde (med unntak av nr 1 og 12) vil ha to tilgrensende områder, ett på hver side. Dersom det i praksis skal være fri adgang til å benytte seg av den foreslåtte ordningen, vil en stor andel av samtlige tillatelser som omfattes i praksis kunne driftes i et annet område enn der de er innplassert. Det er uvisst hvordan dette vil kunne påvirke hvor mange som ønsker å stå i ordningen med interregionalt biomassetak begrunnet i bearbeiding etter § 48b. Forslaget mangler også en helt nødvendig begrensning tilsvarende den i § 48 siste ledd. Forslaget mangler konsekvensvurdering.

Vi har vansker for å forstå begrunnelsen for dette alternativet ut over at det er et sterkt ønske om å gi næringen mer fleksibilitet. Men ordningen er ikke innrettet slik at det gir mening å gi så høy grad av fleksibilitet som alternativ 2 kan innebære.

Argumentene som departementet anfører mot en adgang til å flytte tillatelsen inn i et annet produksjonsområde (delkap 6.4 i høringsdokumentet) vil langt på vei gjelde mot alternativ 2. Vi følger denne argumentasjonen, men vil like fullt peke på at det bør være en anledning til å flytte tillatelser dersom en konkret avveining mellom de samlede fordeler og ulemper skulle tilsi det. Vi har sett for oss at denne vurderingen eventuelt gjøres av departementet når vekstalternativer skal velges annethvert år. I dette ligger vurderinger som antagelig kan gå ut over det som kan sies å være «særskilte grunner». Slik sett kan departementet endre forskriften hvis dette blir en aktuell problemstilling, rett nok i § 7 og ikke i § 15 som departementet viser til i høringsnotatet.

Unntak fra handlingsregelen (høringsdokumentet kapittel 7)

Fiskeridirektoratet vil understreke at det er ønskelig at størst mulig del av den samlede oppdrettsaktiviteten ikke skal bidra til uønsket påvirkning (lakselusmitte). Begrepet «unntak» er antagelig ikke egnet for å karakterisere de tilfellene som faktisk utgjør ønsket tilstand. I den endelige utformingen av regelverket vil det kanskje være mulig å hensynta dette slik at både begrepsbruk og forskriftsstruktur bidrar til økt tydelighet om dette.

Fiskeridirektoratet og Mattilsynet har i en felles arbeidsgrupperapport anbefalt overfor departementet at unntak gis for tillatelser hvor samtlige tilknyttede lokaliteter har utlipp tilsvarende færre enn 0,1 voksne hunnlus/laks og ingen medikamentelle behandlinger. Vårt opprinnelige forslag samsvarer i det alt vesentlige med alternativ 2 i departementets forslag.

Flere tillatelser enn de 3 (9) som arbeidsgrupperapporten fant ville nok kunne ha oppfylt forslaget til unntak etter alternativ 2 dersom innehaver hadde optimalisert unntaksmuligheten i forhold til hvilke lokaliteter som var knyttet opp til de ulike tillatelsene.

Vi mener at den forholdsvis strenge lusegrensen som ligger i alternativene 2 og 3 vil være å foretrekke, både fordi den faktisk gir minst negative effekter samtidig som den vil være sterkt invasjon drivende. Vi mener at ordningen med utviklingstillatelser kombinert med en streng unntaksregel her gir et berettiget håp om at nyutviklet teknologi kan gi et sikkert og framtidsrettet grunnlag for videre vekst og utvikling av oppdrettsmæringen. Etter en fornyet vurdering fra vår side er vi kommet til at det ikke er hensiktsmessig å knytte krav til hvordan lakselus bekjempes i denne delen av akvakulturregelverket. Risikobildet knyttet til lakselusbekjempelse er uklart, og det er ikke hensiktsmessig å detaljregulere dette flere steder.

Unntaket knyttet til Skjerstadjorden har vi vurdert tidligere (side 3).

Deling av kunnskap og erfaringer (høringsdokumentet kapittel 8)

Til forslaget § 14 om deling av kunnskap og erfaring vil vi bemerke at denne reiser en del problemstillinger knyttet til når og hvordan kunnskaper og erfaringer skal deles. I hvilke situasjoner kan et selskap likevel ha legitime grunner til ikke å dele kunnskap om eksempelvis konkrete løsninger for å hindre lusesmitte? Er det bare patentretten som er legitimt, eller vil konkurransemessige begrunnelser kunne hindre slik deling? Vi mener at det er nødvendig med en nærmere avklaring på dette punktet.

Alternative modeller som er vurdert (høringsdokumentet kapittel 9)

Direktoratet har ikke behov for å bidra med innvendinger mot Sjømat Norge sitt innspill ut over dem som departementet selv anfører. Vi mener like fullt det er på sin plass å påpeke at ønsket om fleksibilitet vil kunne bidra til å uthule ordningen, blant annet ved at det blir mindre sikre sammenhenger mellom omfanget av oppdrettsvirksomheten i et område og hvilken påvirkning den gir i det samme området. Flyttes kapasitet mellom produksjonsområdene innenfor måleperioden, så svekkes verdien av målingene.

Andre endringer i regelverket (høringsdokumentet kapittel 10)

Vi støtter de foreslåtte endringene i akvakulturdriftsforskriften § 47.

Departementet har videre foreslått at de særskilte reglene for Hardangerfjordbassenget (laksetildelingsforskriften § 37a) oppheves. Fagetatenes begrunnelse for å foreslå spesielle ordninger for dette området var flere, men departementet valgte ved fastsettelsen å begrunne «frysbestemmelsen» i effekten av lakselus på villlevende anadrom laksefisk alene.

«Frysbestemmelsen» er et mer inngripende virkemiddel enn det foreliggende forslaget. Dette går blant annet på etablering av lokaliteter innenfor området. Departementet har ikke evaluert tilstanden i området spesielt, heller ikke effekten av de tiltakene som har vært gjennomført.

Produksjonsområde 2 består i hovedsak av nevnte område. Ut fra en prinsipiell tilnærming vil det være vanskelig å argumentere for å ha mange og til dels overlappende grep for å håndtere påvirkningen av lakselus. Hensynet til svake bestander av villlevende anadrom laksefisk skal være en del av vurderingsgrunnlaget når søknad om oppdrettslokalitet skal avgjøres. I lys av dette ser direktoratet at det kan være formålstjenlig å oppheve bestemmelsen.

Økonomiske og administrative konsekvenser (høringsdokumentet kapittel 11)

Forslaget vil medføre et vesentlig økt behov for overvåkning av lakseluseffektene på viltlevende anadrom laksefisk. Kostnadene med denne overvåkingen vil være spesielt stor i de nærmeste årene, og avta noe etter hvert som mer kostandseffektive og presise metoder kommer på plass. Det er spesielt viktig at det legges inn tilstrekkelig ressurser nå for å sikre at sammenhengene blir tilstrekkelig undersøkte og dokumenterte. Dersom dette ikke blir gjort vil kostnadene for forvaltningen kunne øke, rett nok på et noe senere tidspunkt.

Den foreslåtte ordningen vil bety et merarbeid for Fiskeridirektoratet. Det vil være behov for mer saksbehandlingskapasitet og økte ressurser til rask utvikling av digitale løsninger. Det vil være viktig at det gis god tid, fra forskriften fastsettes til den trår i kraft, for å sikre at næringsaktørene så vel som forvaltningen får tilstrekkelig tid til å innrette seg.

Det må også vurderes hvor stor innsats som bør settes inn for å få etablert ordninger innenfor det enkelte produksjonsområde for å legge til rette for godt samarbeid for å redusere effekten av lakselus.

Sluttord

Fiskeridirektoratet mener at tiden er moden for å innføre ordninger som tar hensyn naturens tålegrenser i større områder. Vi ser at det er visse mangler med kunnskapsgrunnlaget og enkelte deler av forslaget, men kan ikke se at det er et tilstrekkelig argument for å unnlate å gjennomføre ordningen.

Med hilsen

Liv Holmefjord
fiskeridirektør

Jens Christian Holm
direktør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO